

A bélapátfalvi Bélkőhegy flórája. Die Flora des Berges Békő bei Bélapátfalva.

Von : { Budai József (Miskolcz).
Irta : }

A Bükkhegység, főképp nyugati szakasza még, mindig nem tekintendő teljesen átkutatott területnek, jóllehet elég számosan foglalkoztak e szigethegység flórájának felderítésével. Az eger-pütnoki vasút kiépítése óta azonban változott a helyzet és sok olyan pontját megközelíthetjük a nyugati szakasznak is, melyek felkeresése régebben sok nehézségbe ütközött. Egy ilyen floristikailag érdekes pontnak, a bélapátfalvi Békőnek flóráját szándékozom ezúttal, nagy vonásokban megismertetni.

A Békő Bélapátfalva felett, a falutól északra emelkedik s hatalmas méreteivel, sajátos alakjával és északi oldalán falszerűen emelkedő kopár szirtjeivel uralja a vidéket. Északi oldala a középső szakasz leszámításával inkább erdős, míg a déli lankásabb fele gyéren bokros, mert a hegyoldalt elborító mésztuskók közt kevés a termőföld. Tetejének meredek, párkányszerű éles orma geológialilag nagy vetődési síknak felel meg, melynek vonalában a hegy északi oldala lefelé sülyedett. Egész tömege másodkori tömör mészkőből áll.

Ezt a hegyet az 1910. és 1911. évek folyamán nyári időben többször felkerestem. Tavaszí és őszi flórájának összeállítására jelen és következő évek munkatervében szerepel.

A változatos, gazdag mészfórájának teljes felsorolását mellőzöm, csupán a Bükkhegységből még nem közölt, avagy közölt, de ritkább növények elősorolására szorítkozom. A nem közöltek a következők:

1. *Stipa Joannis* ČEL. A hegy déli oldalán.
2. *Diplachne serotina* L. Csak a leveles, nem pedig a virágos növényt láttam; mégis hiszem, hogy nem tévedek, mert a Bükk más pontjáról e növényt jól ismerem.
3. *Oryzopsis virescens* (TRIN.) BECK. A déli oldalon helyelközzel.
4. *Festuca silvatica* L. Az északi oldalon, elég bőven.
5. *Carex Pairaei* F. SCHULTZ. A tetőn s a déli oldalon. Előfordul a Bükk fensíkján Lustavölgyben és Felsőhámor felett az Odvaskövön. (A két utóbbi helyről DR. DEGEN határozása.)
6. *Allium vineale* L. A hegy tetején és déli oldalán.
7. *Dianthus serotinus* W. et K. Az északi oldal középső szakaszában, falszerűleg emelkedő meredek szirt repedéseiben, gyepeken. Virít június 1-én.
8. *Silene Pseudotites* BESS. A hegy északi felén, meredek sziklák szélén és hasadékaiban. Előfordul a Tarkón. Hármaskön,

Alsó- és Felsőhámorban, nagyobbára meredek lejtőkön vagy sziklákon, sőt leereszkedik a dombvidékre is. Pl. Szirmabesenyő Király nevű helyén rhiolith-tuffán igen közönséges.

9. *Arenaria viscida* LOIS. A hegy tetején és déli oldalán gyakori.

10. *Hernaria glabra* L. E növényt, mely folyók partjainak kavicsos helyeit szereti, a hegy tetején találtam nemesak itt, de a Tarkó és Kőhát tetőken is.

11. *Thalictrum foetidum* L. Az északi oldalon, a hegypárkány közelében. Itt-ott a déli oldalon is.

12. *Thalictrum flexuosum* BERNH. A déli oldalon, igen szorványosan. Találtam Kis-Győr fölött is, a Nagy-Galya hegyen, bőven.

13. *Arabis alpina* L. A hegy északi oldalán, vegyesen a *Scutellaria altissimaval*. Junius 1-én már csak természetes példákat láthatunk belőle.

14. *Spiraea media* SCHM. Sziklás helyeken a tető közelében.

15. *Rosa pendulina* L. Az északi oldal felső harmadában, *Rosa spinosissimával* vegyest, elég gyakori. Felső Hámorban, a szentléleki ösvényen is gyűjtöttem.

16. *Vicia dumetorum* L. Bokros helyeken a hegy déli oldalának alsó felében, az út mellett.

17. *Geranium lucidum* L. A hegy északi oldalának középső és felső harmadában bőven.

18. *Geranium columbinum* L. A hegy párkányának déli oldalán, bőven.

19. *Tilia platyphylla* SCOP. ♀. *Hazslinszkyana* BORB. A hegy északi oldalán. (det. DR. JÁVORKA).

20. *T. vitifolia* HOST. Ugyanitt, de ezenkívül előfordul még Diósgyőr erdeiben is a Hegyestetőn s a Felsőforrás felett fekvő hegyhátakon.

21. *Ferula Sudleriana* LEDEB. A hegy déli oldalán, bokrok alatt. Sajnos, igen ritka. Mindössze 6—7 példányt láttam az érdekes növényből, melynek ez a harmadik biztos termőhelye hazánkban.

22. *Caucalis daucoides* L. A déli oldalon helyenként bőven.

23. *Onosma Visianii* CLEM. A déli oldalon bőven.

24. *Sideritis montana* L. A hegy tetején és a déli oldalon.

25. *Phlomis tuberosa* L. A déli oldalon a tető közelében.

26. *Asperula tinctoria* L. A hegy ormán és déli oldalán igen bőven. Junius 20-án teljes virágzásban.

27. *Galium pedemontanum* ALL. A déli oldalon, leggyakoribb a hegypárkány körül.

28. *Valeriana tripteris* L. Az északi oldal középső és felső harmadában, meredek szirteken, elég bőven. Felső Hámorban is előfordul.

29. *Scabiosa banatica* W. et K. Az északi oldal középső harmadában, meredek sziklákon. Elég gyakori itt e szép és ritka növény. Alsó Hámorban is előfordul, a Szinvaforrás körüli sziklákon.

30. *Jurinea mollis* (L.) RECHB. A déli oldalon elég gyakori. Hatalmas piros virágaival jun. 1-én megragadó látvány

31. *Rosa sepium* THUILL. forma *dürrichopoda* BOEB. A hegy déli felén, az út mellett bőven.

A Bükkből régebben közölt ritkább növényekből a Béلكövön következőket gyűjtöttem:

Cerastium matrense KIT. E ritka növény, mely a Tarkövön, honnan HULJÁK és utána PRODÁN közölték — csak szálanként fordul elő, a Béلكő tetején és déli oldalán a *Minuartia setacea*-val társalva, rendkívül gyakori. Június 1-én fehérlik tőlük az egész hegyoldal.

Draba Aizoon WÄHTOG. (termésben láttam) az északi oldalon. *Saxifraga Aizoon* L.-vel együtt meredek sziklák repedéseiben vagy peremén.

Isatis tinctoria L. A hegy déli lejtőjén bőven.

Cotinus Cogygria *Cotoneaster integerrima* MEDIC.-al vegyest az északi oldalon igen gyakori, de a hegytetőn és déli oldalán is feltalálható.

Cytisus procumbens (W. K.) SPR. A tetőpárkány közelében, szórványosan.

Astragalus Onobrychis L. A hegy déli oldalán, alatt az út mellett bőven.

Hippocrepis comosa L. Ugyanott.

Scutellaria altissima L. A hegy északi oldalának középső szakaszában, a meredek sziklafalak lábánál, mésztuskók közt igen bőven. Virágzik jun. 1. és 20-ika közt. Zsérczen is a Paphygyese nevű hegy lábánál bőven.

Campanula divergens W. et K. A tetőn és déli oldalon bőven.

Phyteuma canescens W. et K. PRODÁN Eger felett Nagy-Egeden gyűjtötte. A Béلكövön a tető közelében és a déli oldalon elég gyakori.

Achillea distans W. et K. A hegy északi oldalán, közel a tetőhöz, helyenként bőven.

Centaurea Matrae WAGN. Vegyesen a *C. Sadleriana*-val, de az előbbi itt is ritka. (det. J. WAGNER).

Hieracium bupleuroides GMEL f. *Tatrae* GRIS. A hegy északi oldalán, bőven.

A Béلكövet azonban, mely mint látható, egyike a Bükk legérdekesebb pontjának, sajnos, veszély fenyegeti. Pár év előtt felépült a Weszely-féle cementgyár, mely a hegy kibaszálási jogát az egri káptalantól 100 évre kibérelte. Már néhány év is iszonyú pusztítást végzett a gyönyörű sziklákban, éppen a legérdekesebb növények lelőhelyein, az északi oldalon. Csak pár évtized még s *Scabiosa banaticát*, *Arabis alpinat*, *Dianthus serotinust* s a hegy más érdekességeit hiába keresi majd a kutató botanikus. A dinamit nem kímél se sziklát, se növényt s a kultura, mikor épít, egyben rombol is.

Ezért kell az ilyen pusztulás elé néző helyek flóráját addig összegyűjteni -- míg nem késő.

Das Bükk-Gebirge, insbesondere sein westlicher Teil ist ein noch nicht vollständig durchforschtes Gebiet unseres Landes; es war bis in die jüngste Zeit ziemlich schwer zugänglich und erst die Eröffnung der neuen Bahnlinie Eger—Putnok hat uns diesen Gebirgstheil näher gerückt. Einer der interessantesten Berge dieses Gebirges ist der BÉLKŐ, der sich im Norden des Dorfes BÉLAPÁTFALVA zu einer beträchtlichen Höhe erhebt und durch seine Masse, sonderbare Gestalt und die gegen Norden steil abfallenden kahlen Felswände einen hervorragenden Punkt dieser Gegend darstellt.

Sein Nordabhang ist mit Abrechnung des mittleren Theiles eher bewaldet zu nennen, während der sanfter abfallende südliche Abhang spärlich buschig bewachsen ist; zwischen den dort herumliegenden Kalkblöcken ist die fruchtbare Erde eben spärlich.

Der Verf. zählt in obiger Enumeration nur einige der bemerkenswertesten auf diesem Berge gemachten Funde auf, von welchen wohl der wichtigste die Entdeckung eines dritten (sicheren) Standortes von *Ferula Sadleriana* LED. in Ungarn ist, welcher zwischen dem Standorte auf dem Pilisberg nächst Budapest und jenem in der Tordaer Schlucht liegt.

Adatok Bosznia, Hercegovina és különösen a Čabulja planina flórájához.

Beiträge zur Flora von Bosnien und der Herzegovina,
insbesondere der Čabulja planina.

Közli: } Prodán Gy. (Zombor).
Von: }

A következőkben a Drsnica selo környékén, Medveden, Čabulja planinán (VK. Vljajna, Ošljar, Medalevo Brdo, Lednica potok) tett 4 napi (1910. aug. 1—5), valamint boszniai kirándulásaimnak eredményét közlöm. Ezen hegy, növényvilágára DR. DEGEN ÁRPÁD egy. m. tanár ur hívta fel figyelmet. Ezért, valamint a *-gal jelzett növények meghatározásáért fogadja ez úton is hálás köszönetemet; köszönettel tartozom még DR. JANCHEN ERWIN

Im Beifolgenden zähle ich jene Pflanzen auf, die ich in der Umgebung von Drsnica Selo, auf dem Medved, Čabulja-Planina (VK. Vljajna, Ošljar, Medalevo Brdo, Lednica Potok) während eines 4-tägigen Ausfluges (1—5. Aug. 1910) beobachtet habe, ferner einige andere, welche ich während meiner früheren Excursionen in Bosnien und der Herzegovina gefunden habe. Auf die reiche Flora der Čabulja-Planina hat mich Herr

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1912

Band/Volume: [11](#)

Autor(en)/Author(s): Budai Jozsef

Artikel/Article: [A bÉlapátfalvi BÉlkhegy flórája. Die Flora des Berges BÉlkő bei BÉlapátfalva. 68-71](#)